

Az Európai Unió támogatási gyakorlata

■ TAGÁLLAMI PÉLDÁK A SZOCIÁLIS TERÜLET FEJLESZTÉSÉRE

A tanulmány célja az EU Strukturális Alapjai és Közösségi Kezdeményezései támogatási gyakorlatának vizsgálata abból a szempontból, hogy a szociális terület hogyan, milyen módon kap támogatást, különös tekintettel a szociális és gyermekvédelmi szolgáltatások rendszerére.

Az itt közreadott kivonatos változatot Kánnai Magdolna szerkesztésében olvashatják. Cikkünk csak a gyermekvédelmi, valamint drogrehabilitációs vonatkozású projektek bemutatását tartalmazza.

Ebben a kutatási beszámolóban először az Európai Unióban működtetett projektek fő eredményeit tárgyalom, majd rátérek a konkrét, működő szolgáltatások ismertetésére. A kutatás a négy Strukturális Alap közül kettőnek, az Európai Szociális Alapnak (ESZA), és az Európai Regionális Fejlesztési Alapnak (ERFA) a szociális és gyermekvédelmi területeken finanszírozott projektjeit vizsgálta.

Az ESZA célja mindenek előtt a munkanélküliség megelőzése és leküzdése az EU országaiban, méghozzá az Európai Foglalkoztatási Stratégia és a Nemzeti Foglalkoztatási Akcióterveknek megfelelő projektek finanszírozásán keresztül. Az ERFA célja ez EU-n belül meglévő regionális egyenlőtlenségek csökkentése. Az ERFA vállalkozások olyan befektetéseit támogatja, amelyek a fenntartható munkahelyek megteremtését célozzák, valamint olyan infrastrukturális beruházásokat finanszíroz, amelyek az adott régió felzárkózását, felemelkedését szolgálják. Ez lehet gazdasági célú beruházás éppúgy, mint egészségügyi vagy szociális célú infrastruktúra-építés.

A strukturális alapok, így az általam vizsgált két alap is a társfinanszírozás elvén működik. Minden esetben legalább 25% és legfeljebb 75%-os arányban részt vesz a finanszírozásban a célországhoz tartozó „másik fél”, ami lehet felső szintű állami szerv, helyi önkormányzat, piaci szervezet vagy nonprofit szervezet is. A vizsgált projektek esetében (ahol ezt a

projektleírás közli) jellemzően 50% körül volt a hazai társfinanszírozás. Több helyen felmerül a szakszervezetek szerepe, mint a projekteket működtető társ-szervezeteké.

■ A KUTATÁS FŐ TANULSÁGAI

Az általam olvasott és itt ismertetett projekt-leírásokból a következő alapvető tanulságokat vonhatjuk le:

1. Mind az ESZA, mind az ERFA keretein belül sor került számos olyan projekt finanszírozására, amelyek érinti a szociális és/vagy gyermekvédelmi területet.

2. A gyakorlatban nem léteznek olyan projektek, amelyek tisztán a szociális és gyermekvédelmi területen működnek. Minden általam megismert projekt tartalmaz olyan elemet, amely a foglalkoztatáshoz kapcsolódik. A „foglalkoztatási elem” nélkül egyetlen projekt sem nyer támogatást a strukturális alapokból.

Ennek magyarázata nyilvánvalóan abban rejlik, hogy az Európai Szociális Alap elsősorban az Unió foglalkoztatási stratégiájának megvalósítását hivatott elősegíteni.

3. A fentiekből következik, hogy az Európai Unió strukturális alapjait sikeresen igénybe vevő szervezetekre nem jellemző az a megosztottság, ami Magyarországon a foglalkoztatási, a szociális és az egészségügyi rendszert jellemzi. Az ebből adódó következtetésemet a dolgozat végén fogalmazom meg.

4. Fontos megállapítás, hogy az ESZA nem csak a különböző szervezeteket segíti hozzá ahhoz, hogy (kapacitásfejlesztéssel, projekt-finanszírozással) küzdjenek a kirekesztés ellen, hanem lehetőséget ad arra is, hogy egyes egyéneknek segítsenek, például a különböző képzések ideje alatt "képzési támogatásban" részesítsék az arra rászorulókat.

I. AZ EURÓPAI REGIONÁLIS FEJLESZTÉSI ALAP ÁLTAL TÁMOGATOTT PROJEKTEK

■ SPANYOLORSZÁG

■ **Avilés-Corvera Városi Program** - a szociális ellátórendszer infrastrukturális fejlesztése, irástudatlanság elleni küzdelem

A 90-es évek elején úgy tűnt, minden

összeesküdött Corvera, a spanyol Asturia vidéken fekvő, 100 000 lakosú város ellen: magas volt a munkanélküliség (25%), a lakosok nagy arányát kitevő fiatalság körében nagy volt a drogosok száma. Emellett a várossal való pozitív azonosulás is teljesen hiányzott, a szennyezett környezet pedig erősítette ezt a folyamatot. "Célunk az volt, hogy legalább az Asturia vidék többi városának színvonalát elérjük" - mondja Ramón Menéndez Chaves, az Avilés-Corvera Városi Program koordinátora. "Ezért döntöttünk úgy, hogy Avilés várossal együtt az Európai Unióhoz fordulunk támogatásért. Ennek nem csak anyagi okai voltak. Ugyan ilyen fontos volt, hogy ezzel a vidék európaiságát erősítsük."

A program hét részből áll. A legfontosabbak ezek közül a városfejlesztés, kisvállalkozások fejlődésének elősegítése és a szociális szolgáltatások megfelelő körülményeinek kialakítása. Ennek keretein belül került sor a helyi "családsegítő szolgálat" (Community Center) kialakítására, valamint egy írás-olvasás tanfolyamra, amit az etnikai kisebbségek részére szerveztek. A programok közül van, ami még most is folyik, akad, amire tendert írtak ki, és olyan is, amelyet sikeresen lezártak.

■ Iskolakerülés elleni program - marginalizálódott fiatalok, oktatás

Az iskolából való kimaradás elvágja az esélyt az oktatásban való további részvételtől. Azok, akik nem fejezik be az általánost, sokszor nincsenek megfelelően felkészülve arra, hogy állást találjanak, amivel pedig hozzájárulhatnának a helyi gazdaság növekedéséhez. A spanyolországi Badalona városában a hosszú távú munkaerőgondokkal úgy néznek szembe, hogy gyermekekkel és fiatalokkal kezdenek együttműködni - még mielőtt a munkanélküliség lehetősége felmerülhetne számukra. Az URBAN program segítségével speciális oktatási kezdeményezést valósítottak meg itt, ami első sorban a fiatalokat célozta.

A program különlegessége, hogy ötvözi a személyes gondoskodást, az egyéni tanulási tervet a tréningekkel és szabadidős tevékenységekkel. Mindez azt a célt szolgálja, hogy a fiatalok befe-

jezzék tanulmányaikat. A program egyik része a kimaradások csökkentését és a jelenlét arányának növelését célozza. A hiányzást leginkább úgy próbálják elkerülni, hogy az utcagyerekeknek rendszeres szabadidős- és sporttevékenységeket ajánlanak fel, amelyeket tréningek kísérnek. A projekt ugyanakkor az egyes egyénre koncentrált, ahelyett, hogy általános szolgáltatást nyújtana. Ennek az az eredménye, hogy a tréningen résztvevők igényeit jobban eltalálják, és így "meg tudják tartani" őket a kurzus végéig.

Vajon ez a megközelítés elegendő-e ahhoz, hogy az iskolából kiábrándult tanulókat legalább arra rávezessék, hogy az általános iskolát befejezzék? A projektben eddig 250 fiatal vett részt. Közülük 51 már egy magasabb szintű képzettséget is szerzett, és további 49 vett részt tréningeken. A többiek még mindig résztvevői a képzési programnak. A kurzusokon magas a részvételi arány, és a végzetek fele jóval az alapvető követelmények felett teljesített. A program nem kevesebb, mint 17 szervezet együttműködésén alapul, akik mind azon fáradoznak, hogy a fiatalokat "visszavezessék" a társadalomba.

■ ANGLIA

▪ Az integráció útjai Liverpoolban - gyermekek nappali ellátása, ifjúsági munkanélküliség

Liverpoolban számtalan ember él, aki hosszú ideje nem jut munkához. Mindez olyan környezetben történik, ami gátolja az egyéni és a közösségi fejlődést is. Ezekre a gondokra keres választ az "Integráció útjai" nevű projekt, ami a kirekesztett egyéneknek és közösségeknek próbál eszközöket adni, hogy megtalálják a saját, egyéni útjukat a munka világába. Emellett céljuknak tekintik a foglalkoztatási lehetőségek elősegítését és a bizalom erősítést is.

Liverpool valaha szebb időket látott: számos tudományos felfedezés és technikai újítás született itt, többek között Európa első villamosai is itt kezdtek működni. A mostani helyzet azonban inkább elretentő: a gazdasági teljesítmény jóval a brit átlag alatt van, magas a munkanélküliség és a kivándorlás aránya. A lakhatási lehetőségek rosszabbak, és a társadalmi kohézió egyre gyengül.

Az Integráció Útjai projekt, amely elnyerte az Európai Unió támogatását, arra ad lehetőséget, hogy a liverpooli Merseyside körzetében élők maguk fejtsék meg, mi az oka jelenlegi helyzetüknek, és

együtt keressék a kiutat a képzés és a munkába-állás felé.

38 olyan körzet van ma Liverpoolban, ahol a fenti projekt működik. Együtt lefedik a város felét, ahol összesen félmillió ember él. Ezekben a körzetekben a munkanélküliségi ráta 30 és 40% között mozog, és az életminőség nagyon alacsony. Az egyik ilyen környék Kirkby, ahol a Knowsley Játsszoház és Forrásközpont működik. A Knowsley a szolgáltatások széles skáláját nyújtja, mint a képzés, szociális szolgáltatások vagy a közösségfejlesztés. Többek között óvodai szolgáltatást nyújtanak itt, amire jelenleg is túljelentkezés van. A szolgáltatás olyan népszerű, hogy ma már képes önmagát eltartani. Segítségével az anyák dolgozhatnak, vagy képzésekben vehetnek részt. A játszócsoporton belül egy szakképzés előtti gyermekgondozói tanfolyam is működik. Ez egy "ugródeszka", ahol az érdeklődők tapasztalatot szerezhetnek, valamint megfelelő magabiztosságot ahhoz, hogy később továbbtanuljanak.

A központ emellett olyan tevékenységeket folytat, amelyek a közösségi és társadalmi aktivitást serkentik. A forrásközpont a helyi vállalkozókat is igyekszik bevonni az adományozásba. Kétszer egy héten mintegy 200 fiatal sportol és tanul a központban, és a gyermekkönyvtárat is ki fogják terjeszteni, hogy a kisebbeknek is több lehetőségük legyen a kikapcsolódásra és a játékra.

■ PORTUGÁLIA

▪ Új lisszaboni program a drogfüggőség leküzdésére - drogfüggőség

Egy szegénységtől sújtott nagyvárosi környezetben nagyobb az esélye annak, hogy a fiatalok drogfüggőkké váljanak. Normális munkavállalási lehetőségek hiányában sokan drogkereskedelemmel keresik meg az "anyagra valót". Ezzel azonban lakóhelyük biztonsága szűnik meg. A Casal Ventoso negyed Lisszabon egyik legelhanyagoltabb része, ahol a droghasználat és kereskedelem sok család számára vált életformává. Ezt a területet gyakran nevezik nyílt "drog-áruháznak". A lisszaboni segítő szolgáltatók lehetőséget kínálnak a helyi lakosoknak arra, hogy a drogfogyasztás ördögi köréből kikerüljenek.

Az URBAN-program is éppen a fenti nehézségek megoldásában nyújt segítséget. Míg más, az URBAN által finanszírozott projektek a városi környezet meg-

újítását, vagy a lakáskérdés megoldását célozzák, ez a kezdeményezés a droggal kapcsolatos problémákkal veszi fel a harcot - meglehetősen sikerrel. Nyolc érintett szervezet fogott össze a projekt érdekében. Az együttműködő állami intézmények és magánszervezetek egy Segélyirodát létesítettek, és létrehozták a Hajléktalanszállók és Befogadó Központok hálózatát Lisszabonban.

A Segélyirodán egészségügyi ellátásban és tanácsadásban részesülnek a rászoruló, amit igény szerint pszichológiai konzultáció egészít ki. Szükség szerint ruhával és étellel látják el a drogfüggő klienseket. Az irodában eleddig 7000 fő részesült ellátásban, és naponta több mint 400 adag ételt szolgáltatnak fel. A hajléktalanszállón 180 főt tudnak fogadni. Az egyik befogadó központ metadon-programot üzemeltet az intravénás heroin-használók számára.

A program egy másik állomásán több mint 200 sátrakban élő drogfüggő ellátásról gondoskodnak. Ha szükséges, kis adag metadont adnak, másoknak jobb szálláslehetőséget ajánlanak. A drogosok lehetőséget kapnak arra is, hogy bekapcsolódjanak a környéktől távol eső detoxikáló programokba. A kezdeményezés korai eredményei beszédesek: A pár hónapja indult detoxikáló programban résztvevő 130 főből 95 fő terápiás kezelés alatt áll, és csaknem hatvanan már visszatértek családjaikhoz. A metadon-program pedig ma már elérhető mind azok számára, akik a hajléktalanszállón laknak.

A program sikerének titka, hogy többlépcsős, stabil rendszert alakítottak ki a veszélyeztetett negyed egész területén. A program így minden rászoruló számára elérhető. További pozitívum, hogy a társadalmi kirekesztés megelőzésére szolgáló innovatív projekteket hagyományosabb, az infrastruktúra fejlesztését célzó programokkal kombinálták. Ez utóbbi keretein belül sor kerül új épületek megnyitására és régiak renoválására is. A két program-típus együttes jelenléte biztosítja a hosszú-távú változást és fejlődést.

■ FRANCIAORSZÁG

▪ Egy Marseille környéki városrész rekreációs programja a csavargás megelőzésére - marginalizálódott fiatalok

1994-1999 között a marseille-i URBAN-program középpontjában a belső városrészek revitalizációja állt.

Ezekre a negyedikre részint a nagyon magas munkanélküliségi ráta, részint pedig a társadalmi kohézió és szolidaritás hiánya volt jellemző. A fiatalok - egyéb lehetőségek hiányában - az utcán töltötték szabadidejüket. Az 1998-ban átadott marseille-i sportlétesítmény minden részletében ezeknek a fiataloknak az igényeit szolgálja.

Az egyszerre 70 fő befogadására alkalmas létesítmény célja, hogy a fiataloknak találkozási lehetőséget nyújtson, és elősegítse társadalmi beilleszkedésüket. Ebben a projektben nem csupán az épület átadása volt a fontos. Legalább ekkora jelentőséggel bír az odáig vezető út. A tervezésbe ugyanis bevonták a szociális problémák által érintett fiatalokkal foglalkozó társadalmi szervezetek képviselőit, és egyéb civil szervezeteket is. Így sikerült elérni, hogy a létesítmény kialakításánál a tervezők a lehető legnagyobb mértékben figyelembe vegyék a leendő használók igényeit.

Ezt a szemléletet tükrözi az is, hogy rugalmas, más sportlétesítményeknél nem megszokott nyitva tartás szerint üzemelnek. Szombaton és vasárnap például kora reggeltől éjszakáig nyitva tartanak. A létesítményben a tréneri és aktivitást "mediáló" feladatokat egy testneveléssel foglalkozó szakmai egyesület képviselői látják el.

A központ sikerét mutatja, hogy a megnyitás óta szinte túlterhelt a létesítmény, olyan népszerű lett a fiatalok körében. Ezzel ahhoz járulnak hozzá, hogy a fiatalok egy újfajta teljesítményt tartsanak fontosnak az életükben.

■ OLASZORSZÁG

■ A Gyermek Városa - gyermek nappali ellátása

Az olaszországi Consenza város szociális és gyermekvédelmi rendszere meglehetősen fejletlen volt a kilencvenes évek végéig. Az értelmes szabadidős tevékenységet nem találó gyerekek az utcára kerülve marginalizálódtak, és egyre szaporodtak az általuk elkövetett apróbb bűncselekmények is. Ezért határozta el a város vezetése, hogy az Európai Unió segítségével megtörjék ezt az ördögi kört: felépítik a gyermekek városát (Città dei Ragazzi), ahol mindenki megtalálja majd a kedvére való elfoglaltságot.

A parkkal körülvett "város" felépítésének érdekében két kerület fogott össze. A tervek kidolgozásában és a tevékenységek megszervezésében a szakemberek mellett (iskolai és egyesületi csoportokon

keresztül) maguk a gyerekek is részt vettek. A helyi idősszervezetek szintén szerveznek programokat a Gyermek Városában: ezzel akarják elkerülni a társadalom különböző rétegeinek az eltávolodását egymástól. A Gyermek Városának felépítése összehozta a helyi közösségek legkülönbözőbb rétegeit. Az oktatásban például részt vesz a calabria-i egyetem is.

A 28.000 léghőméteres épületegyüttes két leszakadó városrész határán helyezkedik el. Összesen 13 új épületet húztak fel, amelyekben sportolhatnak és tanulhatnak a fiatalok, és egyéb szolgáltatások széles választékával várják őket. Van étkezési lehetőség és szociális ellátás is. Az épületkomplexumot úgy tervezték meg, mint egy "valódi" várost, ahol a gyerekek otthon érezhetik magukat. Sikeres működését mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a gyermekkönyvtár tagjainak száma már a megnyitás évében elérte a 2800 főt. A város vezetői hiszik, hogy a gyermekeknek nyújtott szolgáltatások kiépítésével Cosenza város jövőjét alapozzák meg.

■ A QUOTA projekt: palermoi kísérlet a fiatalok integrációjára - marginalizálódott fiatalok, szociális szolgáltatások fejlesztése

Palermóban a fent leírtakhoz nagyon hasonló problémákkal kellett szembenéniük a helyi vezetőknek: egyéb szórakozási lehetőség híján a fiatalok gyakran csavargással töltötték az idejüket, és semmiféle érdeklődést nem mutattak saját lakóhelyük iránt. Mivel a helyi hivatalokat vádolták a munka és a szabadidős tevékenységek hiánya miatt, gyakran hajtottak végre vandál tetteket, és így végképp elszigetelődtek a többségi társadalomtól.

A QUOTA a következő szavak rövidítéséből állt össze: negyed, egyesülés, színpad, kísértés és művészet. A projekt számos lehetőséget nyújt a fiataloknak, hogy bekapcsolódjanak a szociális szolgálat és a civil szervezetek által szervezett programokba.

Egyik legérdekesebb kezdeményezésük lényege, hogy a 10-17 éves fiatalokat bevonják saját lakóhelyük múltjának megismerésébe, kutatásába. A kapott adatok, történetek alapján színdarabot írnak, amit a helyi közösség tagjai adnak elő. A résztvevők színházi "előtanulmányokat" folytatnak, amit videotechnikai és írás-készséget fejlesztő órákkal egészítenek ki. Az elkészült

művek előadására közösen építettek színpadot.

Egy másik újszerű projekt keretein belül használt cikkek gyűjtésébe vonták be a fiatalokat. Ezeket a tárgyakat aztán felhasználták az ifjúsági klubok kialakításánál. A fiatalok az új ifjúsági klubok fenntartásáért és üzemeltetéséért teljes felelősséggel tartoznak. Ez a módszer automatikusan csökkentette a vandál megnyilvánulások számát.

A QUOTA projekten keresztül megvalósult a fiatalok kötődése a helyi közösséghez, ami társadalmi beilleszkedésük fontos lépése. Magabiztosabbak lettek az által, hogy ők lettek egy-egy projekt tulajdonosai. Ezáltal végre ráébredtek saját képességeikre és lehetőségeikre.

II. AZ EURÓPAI SZOCIÁLIS ALAP ÁLTAL TÁMOGATOTT PROJEKTEK

■ ANGLIA

■ A Kings Lynn projekt -

marginalizálódott fiatalok, drogfüggőség

A projekt onnan indult, hogy egy régi YMCA épületet átalakítottak közösségi központtá (community center). Céljuk az volt, hogy a társadalmi ranglétra legalacsonyabb fokán álló fiatal felnőtteket közelebb juttassák a sikeres munkavállaláshoz.

A központ, ami "North Lynn Discovery Centre" (kb. Észak-Lynn-i Felfedező Központ) névre hallgat, magában foglal egy karaoke szobát, napközi szobát a házi feladatok elkészítésére, stúdiót zenei felvételek készítésére, egy "cyber-zárkát", kávézót és sportcsarnokot. Legfőbb céljuk, hogy menedékként szolgáljanak a helyi gyerekek számára: olyan körülményeket biztosítanak, ahol sokféle tevékenységet kipróbálhatnak, és új képességekre tehetnek szert. Hála a norfolki Önkéntes és Állami Szervezetek Átfogó Adományozási Együttműködésének, a projekt be tudott szerezni egy számítógépet, és hozzá egy olyan szoftvert, amelynek segítségével felvételeket lehet készíteni. Részmunkaidőben foglalkoztatnak egy személyt, aki DJ-tanfolyamokat szervez az érdeklődőknek. A fiatalok más klubokban és diszkókban DJ-ként dolgoznak, ami bevételt hoz az ifjúsági központnak is.

Egy olyan környéken, ahol a drogozás probléma, nagy szükség van a felvilágosító munkára. A projekt vezetője, Jimmy Yallop az illegális drogok használatának veszélyeiről rendszeresen beszélget az

intézményt használó fiatalokkal. Honlapot is készített a drogos kultúrával kapcsolatos témákról.

A Norfolk Megye Tanácsának képviselője, Fay Sheldon így fogalmaz: "A Kings Lynn jó példa arra, hogy egy globális támogatás hogyan hasznosul a fiatalok érdekében. Nekik most megadták a lehetőség, hogy másfajta életet válasszanak, mint drogokkal teli környezetük."

■ AUSZTRIA

■ A linzi Kick-projekt -

fiatal munkanélküliek, marginalizálódott fiatalok

A projektet működtető civil szervezet 1996 óta végez preventív tevékenységet és közösségi szociális munkát a linzi hátrányos helyzetű csoportok részére. A Kick-projekt célcsoportja a fiatal munkanélküliek, akiknek tanácsadással, képzéssel, munkahelyi tapasztalatszerzéssel és egyéb támogató tevékenységgel segítenek. Nagy hangsúlyt fektetnek a helyi önkormányzat megfelelő osztályai és a helyi vállalkozók közötti együttműködés kiépítésére. Az európai uniós támogatás mellett állami és tartományi támogatásban is részesülnek. Gondot jelent az egyesület számára, hogy ez utóbbi támogatás csak rövidtávra szól.

A projektben két főállású szociális munkás vesz részt: egyikük a projektvezető, másikuk pedig asszisztensi feladatokat végez. Összesen 35 fiatal vesz részt a programban, és mindegyiküket 12 hónapig segíti a stáb. Eredetileg 25 fiatal részvételét tervezték, de időközben egyesek "kihullottak" és az ő helyükre mindig újabb személyeket vesznek fel. A projektet Linz városa valamint a felső-ausztriai tartományi tanács támogatja. Az Európai Szociális Alap által nyújtott támogatás a projekt első két évére szól. A projekt résztvevőinek a megélhetési költségeit a Munkügyi Szolgálat fizeti a projekt kezdete óta. Mindazonáltal a projekt bizonytalan lábakon áll: ez abból adódik, hogy a felsorolt állami szervekkel évente megújítandó szerződésük van.

A Kick projekt olyan, társadalmilag hátrányos helyzetben lévő fiataloknak segít, akik magatartási gondokkal küzdenek. Ezeknek a fiataloknak még soha nem nyílt lehetőségük arra, hogy kipróbálják magukat a munka világában. Vannak köztük lelkiileg és fizikailag sérültek, valamint drogosok is. Másokat pedig korábban kisebb-nagyobb bűncselekményekért már elítéltek.

Az alapvető szolgáltatások a következők: pályaválasztási tanácsadás, gyakorlati tudás megszerzése a munkábaálláshoz, elhelyezkedést követő támogatás. Ezeket a szolgáltatásokat mindig az egyéni szükségletek alapján állítják össze. A projekt szociális munkásai jó kapcsolatban vannak a linzi önkormányzattal, amely rendszeresen fogad gyakorlatokat a Kick-projekt által előkészített fiatalok köréből. Azok a fiatalok, akiknek további ambícióik vannak, munka mellett speciális továbbtanulási programokba kapcsolódhatnak be. E tekintetben is fontos a helyi önkormányzat különböző osztályaival, valamint a linzi vállalkozókkal fenntartott jó kapcsolat.

A projektnek otthont adó egyesület a változó igényeknek megfelelően újabb szolgáltatásokat vezet be. A hamarosan nyíló Oktatási Központ ("Lerncenter") például azoknak a fiataloknak fog segíteni, akik szakmunkás-bizonyítványt, illetve az általános iskola elvégzését igazoló állami bizonyítványt ("Hauptschulabschluss") kívánnak szerezni. Egy másik induló szolgáltatásuk kifejezetten a hátrányos helyzetű fiatal lányokat célozza (Mädchenberatung): azoknak fognak rendszeres egyéni esetkezelést nyújtani, akik valamilyen oknál fogva nem tudnak, vagy nem akarnak a hagyományos képzési formákban részt venni.

Az egyesület szorosan együttműködik a különböző tanácsadó testületekkel éppúgy, mint például a pártfogó-felügyeleti szolgálattal, illetve a nevelőotthonokkal. Az utóbbi kapcsolat azért különösen fontos, mert az ott megforduló fiatal klienseknek sokszor sürgősen szükségük van valamiféle képzési, illetve munkalehetségre.

A stáb hetente tart team-megbeszélést. Az egyesület minden munkatársa rendelkezik egy képzésre költhető összeggel, amit az egyesület az egyéni szükségletek és az egyesület szakmai fejlődési lehetőségei alapján költenek el. A szociális munkások határozatlan időre szóló szerződéssel rendelkeznek, és - az adminisztrátor kivételével - teljes munkaidőben dolgoznak. Az egyesület vezetői elmondták, hogy a fent említett rövidtávú szerződési politika a stáb körében elviselhetetlen bizonytalanságot kelt. Emellett az új munkaerő felvétele is gondot okoz, mivel a kezdő fizetések igen alacsonyak ezen a területen.

■ FRANCIAORSZÁG

■ Nappali segítő központ drogos és más, nehéz helyzetben lévő fiatalok számára -

marginalizálódott fiatalok, drogfüggőség, ifjúsági munkanélküliség, szociális intézmény infrastruktúrális fejlesztések

A "Passerelle" nevű intézmény a szélsőségesen marginalizálódott fiatalok számára nyújt nappali szolgáltatásokat Marseille egyik negyedében. Klienseik többsége droghasználó, prostituált illetve olyan fiatal, akinek hiányoznak a családi és szociális kötelékei. A projekt abban próbál segítségükre lenni, hogy az alapokat megtalálják a későbbi munkavállaláshoz és a társadalomba való visszatéréshez. Ennek érdekében kulturális programok sorát, sportolási lehetőséget, valamint munkalehetőségeket kínálnak a fiataloknak, ezzel is erősítve elvesztett önbizalmukat és motivációjukat.

A projekt finanszírozása 45%-ban az Európai Szociális Alapból érkezik. A fennmaradó részt a központi kormányzat, a helyi önkormányzat illetékes osztálya, valamint más egyesületek támogatásából jön össze. A "Passerelle"-t működtető egyesület saját - más tevékenységekből megmaradt - forrásaival egészíti ki a projekt költségvetését. Innovatív volta miatt, valamint, mivel ötvözi a munkaügyi szolgáltatásokat a jóléti, szociális szolgáltatásokkal, nem részesül egyértelmű hivatalos elismerésben. Ennek tudható be, hogy az egyesület tevékenységének folyamatos finanszírozását egyik érintett szervezet sem vállalja.

Az intézményt 1993-ban nyitották meg. Ebben az időben az érintett fiataloknak csak a szállás-lehetősége volt adott, nappali ellátással senki nem foglalkozott. A "Passerelle" jelenleg olyan 16 és 25 év közötti fiataloknak nyújt lehetőséget a "revitalizációra", akik a város leginkább lepusztult negyedeiben élnek. Többségük büntetett előéletű és még soha nem dolgozott. Ezért a "Passerelle" fő célja, hogy alkalmassá tegye őket arra, hogy a későbbiekben szakképzésben vegyenek részt, vagy megtalálják életük első munkahelyét. A projekt más intézményekkel is szorosan együttműködik.

A "Passerelle"-ben 30 fő étkeztetését tudják megoldani. 1998-ban 56-an vettek részt az általuk szervezett képzésben, amelyben a "hagyományos" élet viteléhez szükséges alapvető készségeket oktattak. Ezt egészítik ki a kulturális és sporttevé-

kenységek, valamint az olyan speciális "workshop"-ok, amelyeken keresztül a fiatalok a munka világába, a vállalkozók világába pillanthatnak be.

MINDEN TEVÉKENYSÉGÜKNEK HÁROM FŐ CÉLJA VAN:

- az önbizalom helyreállítása,
- a motiváció felkeltése,
- és a készségek elsajátítása.

Minden fiatal a saját egyéni szükségletei szerint vehet részt a képzésekben. A szociális szakemberek abból indulnak ki, amit tud, amire képes, és amit ő maga el akar érni.

A "Passerelle" hét főállású munkatársat foglalkoztat, meghatározatlan időtartamra szóló szerződéssel. Ez megnövelte az itt dolgozók munkahelyi biztonságát. Az igazgató különösen fontosnak tartja, hogy a munkatársaknak legyen extra idejük a tréningekre való felkészülésre és a kikapcsolódásra is. Ez, valamint a rugalmas munkaidő bevezetése a stáb magasabb színvonalú és fegyelmeztebb munkájához vezetett.

A fiatalokat nem vonják be közvetlenül a projektek tervezésébe, azonban többféle lehetőséget nyújtanak számukra, hogy kifejezzék véleményüket. A "panaszláda" mellett bevezették a havi egy alkalommal megtartott véleménynapot, amikor a fiatalok közvetlenül az igazgatónak tehetik fel a tevékenységekkel, szolgáltatásokkal kapcsolatos kérdéseiket. Itt olykor éles kritikák is megfogalmazódnak, amelyek nem egyszer a szolgáltatás megváltoztatását vonják maguk után. Ha a megfogalmazott kérés, ötlet a függetlenség megerősítését szolgálja, akkor a fiatalokra bízzák a szervezés logisztikai részét. (Ők foglalnak szállást, elintézik az utazást stb.) Emellett aktív szerepet kapnak saját havi naptárak kialakításában.

Szikra Dorottya

■ ÉRTESETÉS

A Csolád Gyermek Ifjúság Kiemelten Közhasznú Egyesület

évi rendes közgyűléset

2003. május 7-én, 16 órától tartja.

Helyszín:

1027 Budapest, Varsányi I. u. 17.

Nappendi pontok:

1. A Választmány és a Felügyelő Bizottság beszámolója
2. Pénzügyi beszámoló elfogadása (közhasznúsági jelentés)
3. Egyéb.

Az ösbizalom visszaállítása

"Amikor az Y elágazáshoz érnek, a jobb ágán jönnek tovább, és akkor beérnek az erdőbe... Van itt egy kis sár... Majd az építkezés után, a dombtetőn meglátják a házat" - igazít útba Szabadka Péter, a Fővárosi Önkormányzat Béke Gyermekotthonának igazgatója. Legendás személyiség. Évtizedek óta foglalkozik eredményesen drogos és speciális nevelésre szoruló gyerekekkel.

Könnyen odatalálunk. Az épülő-szépülő háznál majdnem ott marasztalja az autót az erdei út sara, majd mégis kikecmergünk, és meglátjuk a régi, viharvert házat. Az igazgató elének jön. Épp befejezek a mobilon egy beszélgetést, bajlódom a telefontal, hogy eltegyem.

- Vigyázzon rá, itt le ne ejtse, mert nem fog koppanni - figyelmeztet csibészes mosollyal -, nekem már három tűnt el. A mostani pedig olyan ócska, hogy senkinek sem kell, szerencsére.

Az irodájába tessékel, s közben szabadkozik. Valóban, meglehetősen szűken vannak a kis épületben, hiszen átmeneti "hadiállapot" uralkodik az építkezés miatt. De mindenki örömmel várja, hogy nyárra végre a szép, kényelmes házba költözzenek vissza. A Békében a kisebb renoválási munkákon, festés-mázoláson kívül ötven éve nem volt felújítás. Letelepszünk az irodában, és az igazgató belekezd hivatása, a Béke és a drogprobléma történetébe.

A főiskolát frissen elvégezve bűncselekményes gyerekekkel kezdett foglalkozni. Amikor ebbe a gyermekotthonba vezényelték, szörnyű állapotok uralkodtak.

- Az egész 'állami gondozottság' állapotos lovának számított a Béke. Élesben találkoztam a bűncselekményes gyerekekkel és a szipuzással. A környékről összeszedett szipus zacskókkal két zsákot lehetett megtölteni, és a gyerekekkel nagy szipuszacskó-égetést rendeztünk.

- Mi vonzotta éppen a bűncselekményt elkövető gyerekekhez?

- Talán a saját előéletem - neveti el magát.

- Persze én nem követtem el bűncselekményeket, de azt bevallom, hogy édesapám nehezen nevelhető gyermeke voltam. Az ötgyerekes családban én voltam a legkisebb, és én egyedül képes voltam produkálni az összes problémát. Verekedtem is sokat. Tizenhat évesen például betörtünk a kultúrházba, hogy tévét nézzünk. Akkor volt a foci világbajnokság, viszont a faluban nem volt tévé, csak ott. Csakhogy nem volt nyitva.

- Tehát rablóból lesz a legjobb pandúr?

- Valahogy úgy!

Aztán visszakanyarodunk a Béke történetéhez. Amikor Gáspár Károlyt idehelyezték igazgatónak, őt hívta maga mellé igazgatóhelyettesnek. Szabad kezét kapott, és saját habitusa szerint kezdett dolgozni. Sok mindent kellett itt rendbe raknia.